

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

DIN SUMAR:

- *Quo vadis auto?*
- *Un ghețar povestește trecutul și prezice viitorul*
- *Singele faraonilor*
- *Cea mai... caldă memorie*
- *Pentru a avea nervi de oțel...*
- *Autostrăzi suspendate și promisiuni neimplinite*
- *Oameni, ani, ochelari*

Primii pași (încă nesiguri) pe gheața acestei ierni

Foto: A. Nevejin (A.P.N.)

ANUL XXV.

50

(1291)

12 DECEMBRIE 1969

Cea mai recentă statistică evaluează la 213 milioane numărul automobilelor recențate în lume. După cum apreciază experții în materie, cifra respectivă va crește la 283 milioane în 1975. Cum se vor descurca însă automobilii pe străzi, auto-

străzi și șosele în următorii 5-6 ani, având în vedere că traficul urban creează de pe acum probleme tot mai greu de soluționat?

Documentar

QUO VADIS AUTO?

În marile orașe ale lumii, traficul automobilistic este de pe acum acceptat ca o calamitate a veacului nostru mecanizat și grăbit. În perimetrul urban omul de la volan e depășit de multe ori de bietul pieton. În schimb, când scapă din strânsoarea orașului, frenezia vitezei îl face aproape instinctiv să apese pe accelerator. În cele mai noi tipuri de mașini e o jucărie să atingi 200 km la oră. Performanțele de acest gen sfârșesc adeseori însă în... Cimpiele Elizee, dar aceasta neliniștește deocamdată mai mult pe statisticieni. În Franța, de pildă, numărul accidentelor mortale de circulație a sporit cu peste 100% în ultimul deceniu, cifrindu-se acum la circa 14.000 de victime anuale.

La sfârșitul secolului trecut, când și-au făcut apariția în lume pe pământ englez, primele automobile au fost întâmpinate cu neîncredere, dacă nu chiar cu ostilitate.

O măsură de ordine publică interzicea oricărui vehicul non-hipo să circule fără a fi precedat de un pieton care să agite un fanion roșu. În Franța, o publicație serioasă a vremii prevestea în stil de Casandră: „Locuitorii orașelor vor pieri. S-a înlocuit bălegarul cu acid carbonic”. Iar în 1898 — dată memorabilă în istoria automobilului, fiindcă marchează inaugurarea primului Salon automobilistic — președintele Franței, Felix Faure, se exprima cu dispreț: „Vehiculele voastre sînt destul de urite, ba mai mult, împrăstie și un miros urit”. În 1907, un grup de 60 de deputați a propus un proiect de interzicere a automobilului, provocând bineînțeles furtunoase dezbateri contradictorii.

După șase decenii, când automobilul a ajuns atît de atotputernic, încît rolurile s-au inversat, omul supunîndu-i-se aproape orbește, disputa în jurul acestui adevărat mit al veacului nostru nu numai că nu a încetat, dar a luat dimensiunile marilor dileme ale civilizației moderne. Adus pe banca acuzării, i se aduc citeva invinuiri capitale: paralizarea orașelor, desfigurarea peisajului natural, otrăvirea atmosferei și — nu cea mai mică în ordinea importanței —uciderea oamenilor.

● O viziune de coșmar

Autorul unui recent film american de animație oferă o tragi-comică viziune a viitorului apropiat într-o mare metropolă. Pe străzi, șirul nesfîrșit al mașinilor s-a oprit într-o blocare fără ieșire. Secvență cu secvență, mașinile își ridică botul încăleccîndu-se una peste alta și năpădînd orice spațiu liber dintre blocuri, ating nivelul etajelor superioare. Asaltul irezistibil continuă: automobilele pătrund în apartamente, pe care, înspăimîntați, locatarii le părăsesc, sărînd pe ferestre...

Viziune de coșmar? Satira unui cine-

ast cu spirit și fantezie? Problema e mult prea serioasă pentru a nu preocupa diferite foruri, inclusiv cele oficiale. Președintele Nixon a evocat-o de curînd, atrăgînd asupra ei atenția tuturor partenerilor din N.A.T.O. Prefectul poliției din Paris, Maurice Grimaud a declarat ziarului „Le Monde”: „Automobilul particular este incompatibil cu viața urbană contemporană. Iată adevărul! Trebuie să avem curajul de a-l afirma”. Cunoscutul sociolog Alfred Sauvy s-a exprimat într-o formulă lapidară: „Ne imobilizează mobilitatea”.

Cine are dreptate în această confruntare dintre oraș și automobil? „A interzice omului folosirea mașinii sale, înseamnă a aduce o atingere vieții moderne și libertății” — afirmă un comentator de talia lui Raymond Cartier. Invitîndu-l pe Grimaud la microfon, la o dezbatere „Față în față”, ziaristul n-a reușit să-l clintească de pe poziția adoptată: „Trebuie să ieșim din acest impas, întrucît altminteri nu vom mai putea circula de fel”. — „Construiți orașe și șosele pentru automobile. Acesta e viitorul”, a replicat Cartier.

● Un cerc vicios

Este, de fapt, cercul vicios din care se încearcă ieșirea în momentul în care pășim în cel de al optulea deceniu al veacului nostru. Adversarii automobilului se zbat să apere spațiile verzi împotriva „mareei negre” a asfaltului autostrăzilor și parking-urilor. Regiunea din jurul orașului Los Angeles — una din cele mai pitorești ale Statelor Unite — oferă un bun exemplu în acest sens: ea este azi de nerecunoscut, din cauza miilor de hectare de macadam ocupate de parcurile de staționare-auto. La Detroit, parking-urile totalizează 40% din suprafața orașului. Pînă la ce limită s-ar mai putea întinde în viitor?

Tot Los Angeles e dat și ca pildă de poluare a atmosferei, 65% din „smog-ul” (atmosfera irespirabilă rezultată din amestecul fumului cu ceața) care acoperă toată ziua orașul se datorește circulației automobilelor.

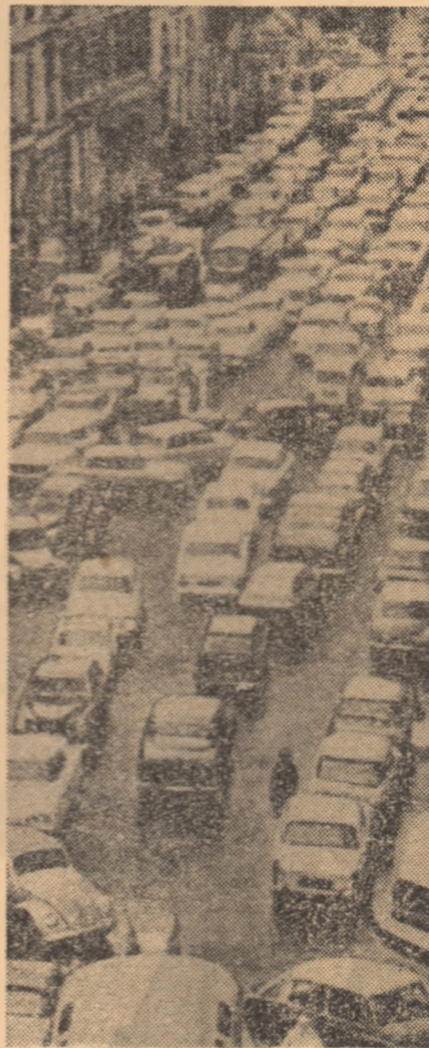
În vară, Senatul Californiei a adoptat o lege prin care vînzarea automobilelor este interzisă cu începere de la 1 ianuarie 1975. Congresul Statului California nu a ratificat-o încă, dar a hotărît că, începînd din 1973 toate mașinile noi vor trebui să respecte un regulament draconic.

Primarul orașului Los Angeles este un cald susținător al soluției decongestionării circulației prin construirea unui metrou de tipul „rapid transit system”, ca la San Francisco. Nu e o soluție izolată. Par să o adopte și unele orașe din R.F. a Germaniei, unde se află în construcție metrouri. În orice caz o bună rețea de transporturi în comun — cum este cea a Londrei — confortabilă,

rapidă și diversificată, pare tot mai reușește să elimine o bună parte din „ambuteiajul” mașinilor.

Există și o experiență contrară, aceea a Stockholm-ului. Urbaniștii suedezi și-au închipuit că dotînd orașele-satelit din jurul capitalei cu o rețea densă de linii de metro vor determina o schimbare a mentalității celor dornici să circule în mașina lor proprie. Oricît de glacial și disciplinat, suedezul nu s-a a-

● 283 milioane de mașini în 1975 ● Dilema veacului XX: automobilul sau orașul? ● Soluția — în subteran

rătăat dispus să cedeze. Rezultatul? S-au luat măsuri urgente de construire a unor autostrăzi și parking-uri.

Ar fi suprimarea mașinilor particulare o soluție? Rațiuni economice și psihologice răspund prompt: nu!

● Perspectivele automobilului electric

În fiecare an, citeva „Saloane” ale automobilului aduc noutățile cu care producătorii ispășesc atît pe vechii lor clienți, cit mai ales pe cei noi. Uzinele franceze nu-și fac încă probleme de desfacere, cită vreme pe piața internă numai jumătate din numărul familiilor posedă mașini. Ofensiva pentru captarea celeilalte jumătăți este o acțiune de durată. În Japonia, raportul e și mai favorabil producătorilor: din 8 familii numai una are automobil. Bineînțeles că uzinele japoneze — ca și toate marile uzine de automobile din lume, exportă o mare parte a producției lor.

Anul trecut, 7 din cele mai mari țări exportatoare de automobile (S.U.A., Japonia, R.F. a Germaniei, Anglia, Franța, Italia și Canada) au înregistrat un volum de desfaceri pe piețele externe cu 32% mai mare ca în anul precedent. Dintr-o producție totală de peste 25 milioane mașini, 5,5 milioane au fost livrate la export.

Pentru moment, industria de automobile din S.U.A. cunoaște o încetini-

re conjuncturală a producției, deoarece stocurile nevîndute au sporit anul acesta considerabil. Totuși, managerii gigantilor „Ford”, „General Motors” și „Chrysler” se așteaptă la o schimbare favorabilă în anii deceniului al optulea, cînd — apreciază ei — numărul de 82 milioane de mașini particulare aflate în circulație în S.U.A. la 1 ianuarie 1970 va spori, la începutul anului 1975, la 102 milioane.

În ultima vreme, s-a vorbit mult despre eventuala înlocuire a motorului cu explozie al actualului tip de automobile cu motorul electric, ceea ce ar rezolva dintr-un condei problema purificării atmosferei orașelor. Exemplare experimentale de astfel de automobile electrice s-au și văzut expuse. Experții francezi care colaborează în această direcție cu birourile de studii ale uzinelor „Peugeot” asigură că peste 10 ani un asemenea vehicul electric va fi pus în circulație.

Henry Ford II, care conduce, ca succesor „dinastic”, al doilea mare imperiu al automobilului mondial (primul e „General Motors”), crede mai mult într-o evoluție decît într-o revoluție în materie. „Anumite părți componente ale automobilului — declară el — vor putea evolua destul de mult. Iată, de pildă, avem astăzi motorul rotativ Wankel, iar motoarele cu turbină cred că vor intra în uzul curent la camioane. Nu văd, însă, pentru moment, ce procedeu miraculos ne-ar permite să fabricăm un vehicul electric cu adevărat practic. Nu exclud, totuși, punerea la punct a unui asemenea automobil de o folosință limitată, pe distanțe mici, cum ar fi, de pildă, în centrul orașelor. Pe plan general, însă, nu văd ce automobil electric, cu aburi sau cu orice alt mod de propulsie ar putea concura cu motoarele cu combustie internă.”

● Pace pe pămînt și... circulație subterană

Urbaniștii francezi, cu o fantezie mai bogată decît actualul reprezentant al dinastiei Ford, sînt de părere că soluția nu este nici supraetajarea parking-urilor (ca la Detroit), nici supraetajarea autostrăzilor în plin centru al orașului (ca la Tokio), ci în transportul individual subteran. „Grupul de studii și coordonare a urbanismului subteran” — G.E.C.U.S. a primit o comandă pentru a elabora proiectul unui tronson de 22 km la Paris. Proiectul va prevedea și parking-uri subterane, ceea ce va permite o degajare simțitoare a circulației și a staționării mașinilor la suprafață, redînd trotuarele și pietele pietonilor și copacilor.

Dar pînă cînd aceste vremi idilice vor aduce mult rîvnita pace între oraș și automobil, în conjunctura actualelor ostilități s-ar conveni să intervină cel puțin un armistițiu sau un modus vivendi, o coexistență pașnică, reciproc meritată.

Reînnoiți din timp abonamentele pe 1970!

veac nou

vă oferă informații de actualitate,

noutăți științifice și tehnice,

articole documentare,

reportaj și literatură,

teatru, cinema, modă, sport,

varietăți și umor,

sfaturi practice

SAPTAMINAL ÎN 12 PAGINI

Abonamentele se primesc de către oficiile și agențiile

P.T.T.R. și de către factorii poștali. Costul unui abonament anual

este de 40 lei.

„Veac nou” — 25 de ani de la apariție

„Veac nou”, revistă a Asociației române pentru legături de prietenie cu Uniunea Sovietică, împlinește 25 de ani de la apariția primului său număr. Continuând tradițiile progresiste ale revistei cu același nume, condusă de Alexandru Sahia „Veac nou” s-a străduit, în acest sfert de secol să oglindească într-un mod cât mai divers și multilateral bogata realitate sovietică, prietenia dintre popoarele noastre.

Săptămână de săptămână, în paginile revistei au apărut articole, reportaje, note de drum, recenzii, cronici etc., care au înfățișat cititorilor români marile succese ale Uniunii Sovietice în domeniul economiei, științei, tehnicii, artei, culturii. De-a lungul unui sfert de secol s-a conturat astfel dincoloanele „Veacului nou” imaginea grandiosului efort depus de popoarele sovietice sub conducerea P.C.U.S. pentru ridicarea patriei lor pe treapta celor mai mari puteri industriale ale lumii, pentru deschiderea drumului către avântarea omului în

Cosmos, pentru utilizarea pașnică a energiei atomice, pentru chemarea la viață a unor imense teritorii pînă atunci încă nebinecuvintate de munca omenească.

Au fost zugrăvite, de asemenea, aspecte semnificative și interesante de pe tărîmul culturii, literaturii și artei. Călători români în U.R.S.S. și-au publicat impresiile în note de drum care au înfățișat profunde și neconținute transformări înregistrate de țara Marelui Octombrie. În permanență, „Veac nou” s-a bucurat de colaborarea multora din cele mai prestigioase nume ale spiritualității românești — academicieni și profesori universitari, scriitori și artiști plastici, oameni de teatru și muzică.

În același timp revista a găzduit în paginile sale gândurile pline de prietenie și aprecierile pline de admirație pentru harnicul nostru popor, aparținînd unor ilustre personalități sovietice din domeniul științei, culturii, literaturii și artei, care

ne-au vizitat țara. În felul acesta, redacția a înlesnit o mai bună cunoaștere reciprocă, nu numai în privința celor înfăptuite în țările noastre, ci și a sentimentelor calde și frățești dintre cele două popoare.

Împlinirea unui sfert de secol de muncă este pentru colectivul redacțional un imbold de a-și îmbogăți neconținut activitatea. „Veac nou” își va face și pe mai departe o datorie de a contribui la informarea cititorilor săi asupra vieții și muncii oamenilor sovietici, asupra succesorilor lor în diferite domenii, asupra aspectelor și fenomenelor celor mai relevante din U.R.S.S. Sincer însufletită de dorința de a corespunde exigențelor de astăzi ale publicului său, revista nu va precupeți nici un efort pentru a ridica neîncetat calitatea și varietatea conținutului, ca și a înfățișării sale grafice, în prezentarea bogatei și dinamice realități sovietice.

CE SE DISCUTĂ

Un ghețar povestește trecutul și prezice viitorul

Istoria climei în ultima sută de mii de ani a putut fi reconstituită, după cum afirmă unii specialiști, grație analizei unui singur ghețar care are această matusalemică vîrstă. El se află în zona de nord a Groenlandei și în straturile sale succesive de gheață sînt înregistrate temperaturile medii ale diverselor perioade care au alcătuit cele o mie de secole. Metoda utilizată a fost de a compara între ei izotopii moleculelor de apă solidificate prin frig.

Așa cum reiese din analiza efectuată, ciclul complet format dintr-o eră caldă și una rece durează aproximativ 13 000 de ani. Acum zece milenii a luat sfîrșit ultima eră glacială din seria celor care au început în urmă cu un milion de ani. În cursul ei, America și Europa au fost acoperite de ghețari a căror grosime de câțiva kilometri. Treptat, ei s-au topit (din ce cauză, nu se știe exact), astfel încît cu 4 000 de ani î.e.n. s-a ajuns la maximum de căldură al ciclului. Viitorul „virf torid” al temperaturii ar urma deci să fie înregistrat în jurul anului 9 000 e.n. Va fi el însă precedat de o nouă eră glacială, așa cum s-a întîmplat în trecut? E o întrebare la care nu se poate da un răspuns precis.

În orice caz, ciclul celor 13 000 de ani e confirmat de intervalele la care au loc deplasări ale axului de rotație a Terrei în jurul Soarelui. De asemenea, o serie de evenimente istorice vin și ele în sprijinul acestei teorii. O perioadă cuprinsă relativ între anii 500—1150 e.n. a îngăduit vikingilor să călătorească pînă în Islanda și Groen-

landa și să se instaleze acolo. La sfîrșitul secolului XVI și începutul celui următor s-a semnalat un frig intens și persistent („mica eră glacială”, cum a fost supranumită perioada respectivă), fapt pe care analiza ghețarului îl

constată cu ajutorul izotopilor.

Dar chiar dacă concluziile glaciologilor care au operat în Groenlanda septentrională se vor dovedi ireparabile pe plan științific, omenirea nu are motive de alarmă! Mijloacele care ne stau actualmente la dispoziție — și în primul rînd energia atomică — ne permit să luptăm cu succes împotriva tentativei de ofensivă pe care o vor face eventual ghețarii. Cu atît mai mult, cu cît atacul lor nu va fi lansat — conform pronosticurilor bazate pe succesiunea ciclică a erelor — decît peste 500—600 de ani..

LA ORDINEA ZILEI

Cortul de pinză, o locuință foarte caldă

Un marinar cu experiență a scos în larg pentru probe un nou tip de ambarcațiune ușoară. Peste puțină vreme s-a iscat o furtună puternică. Deși bun vislaș, marinarul n-a putut ține piept valurilor și ambarcațiunea a fost purtată spre stînci. Cunoscînd urmările iminentei ciocniri, experimentatorul s-a aruncat în apă și a înotat spre țarm. Cînd a aruncat de acolo o privire spre stînci a rămas mut de uimire: valurile izbeau fără încetare ambarcațiunea de stînci, dar ea continua să rămînă nevătămată. Secretul neobișnuitei întîmplări trebuie căutat într-un nou material: poliuretanul spongios, din care a fost confecționată ambarcațiunea.

Deși cunoscut încă din secolul trecut, uretanul și-a aflat o largă utilizare abia în zilele noastre. În deceniul al patrulea, pe baza poliuretanului s-au obținut primii polimeri, iar mai tîrziu primele materiale spongioase. În deceniile care au urmat poliuretanul a luat, rînd pe rînd, înfățișarea de cauciuc sintetic, fibre, cleiuri, înlocuitori de piele. Producția mondială se cifrează astăzi la

sute de mii de tone. Cu fiecare zi produsele din poliuretan devin astfel concurente tot mai de temut ale unor produse naturale.

De mult se știe că în mine apa este cel mai mare dușman; specialiștii poartă întotdeauna o bătălie crîncenă împotriva ei. Recent, în această bătălie a intervenit și chimia. Colaboratorii institutului de rășini sintetice din Vladimir au ales pentru experiențe o galerie foarte umedă. Au pulverizat pe pereții ei poliuretan lichid și în aceeași clipă acesta a format un strat impermeabil care, în plus, este și bun izolator termic.

La Saratov, poliuretanul spongios și-a aflat și o altă întrebuintare, a fost folosit cu succes ca înlocuitor al izolatorului termic care umple pereții frigidelor.

Cincizeci de litri de lichid împrăștiat cu ajutorul unui pulverizator special sînt suficienți pentru a transforma, în cel mai rece țînut, un simplu cort de pinză într-o locuință bine încălzită. Operația nu durează mai mult de o oră. Tot cu ajutorul poliuretanului se izolează termic cabinile autocamioanelor și autobuzelor destinate Extremului Nord.

În sfîrșit, plasticul spongios nu se teme de temperaturi mari. Multe metale nu suportă o mie de grade, dar plasticul spongios nu-și pierde la această temperatură proprietățile mecanice, ci își schimbă doar culoarea.

LA LICITAȚIE

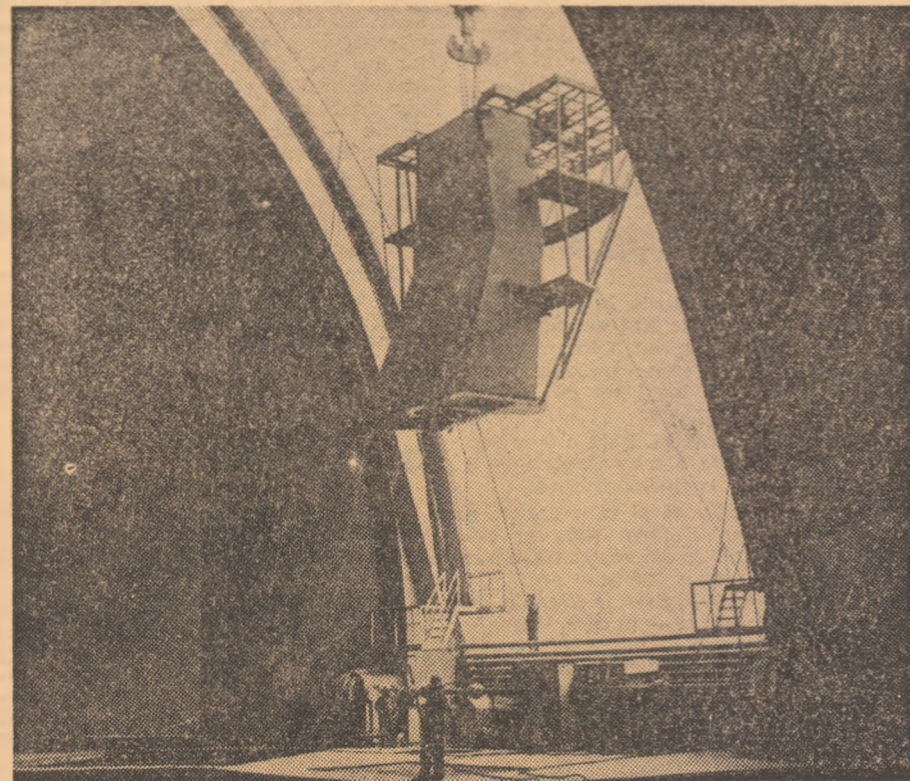
Viitoare celebrități

Pentru amatorii de cai a fost o zi de sărbătoare. Duminică însoțită de toam-

nă atrăsese mii de moscoviți în jurul padocului oval pe care-l străbăteau, rînd pe rînd o splendoare de cai focoși ținuți strîns de căpăștrou de îngrijitorii lor. Fiecare nouă apariție era însoțită de exclamații: „Asta zic și eu!” sau „Ce temperament are diavolul negru!” Aproape o sută de exemplare din cele mai nobile rase au fost astfel prezentate publicului la a cincea „Licitație de cai pîrsînge și trăpași de un an” țînută în incinta Expoziției realizării economiei naționale.

În tribune se aflau străini pe care îi interesa achiziționarea de cai de curse sovietici. Ei măsurau „exponatele” cu ochi de cunoscător exprimîndu-și aprobarea și admirația. Șansele de viitor ale cailor erau de altfel garantate și de părinții sau ascendenții mai îndepărtați, nume celebre în istoria turfului, cum a fost Anilin.

Licitația a dovedit că mentalitatea cumpărătorilor diferă prea puțin de aceea a pasionaților din alte domenii. Poate de aceea și există în unele limbi zicala „a se tocmi ca un negustor de cai”. Cînd un animal intra pe padoc, i se comunicau cu voce tare datele, de pildă: „Baznaia, născută din Zaohni și Bapirola, 2 000 de dolari”. Urmau strigăte puternice de protest care cereau scăderea prețului la 1 200 de dolari. Dar cumpărătorii se tot supralicitau și suma creștea iar. Pînă la urmă Baznaia cea neagră din herghelia Dubrovski a fost achiziționată cu 2 000 dolari de către un italian. După cum proaspătul stăpin a fost felicitat de toată lumea pentru afacerea pe care o făcuse. Licitația s-a încheiat în după amiaza aceleiași zile. Cumpărătorii s-au hotărît ușor, căci oferta le-a ușurat alegerea. Cîteva zile mai tîrziu caii au părăsit Moscova cu destinația Franța, Italia, R.F. a Germaniei, Finlanda, Scandinavia; unii au trecut chiar oceanul. Iar fiecare cumpărător speră, probabil, că noul său protejat va duce mai departe faima strămoșilor săi

În Caucazul de nord se montează un telescop optic cu un diametru de 6 metri

Foto: APN

CINEMA

Întimplările unui sezon mort

Așa e soarta filmului de aventuri, să dea o bucurie de scurtă durată. Categoriile eminamente de destindere, de Speie die niment săttigt — hrană care nu satură, rareori te urmărește cu amintirea lui, împiedicându-te să-i confunzi pe justițiar și pe criminali, să încurci mobilul urmăririlor și să bagi pină la urmă totul în aceeași oală: numai atunci când jocului inteligenței artistice i se adaugă o valoare care îndestulează spiritul, nu numai îl amuză.

„Sezon mort“ este un film de aventuri. Are tot ce se cuvine să aibă un produs de acest gen. Și un criminal misterios — doctorul Haas, care în timpul războiului, în lagărele naziste, a făcut experiențe de transformare a oa-

Donatas Banionis

menilor în simpli roboți la discreția unei „elite“, iar acum le continuă în altă țară; și o pistă falsă care se încheie cu un asasinat; și o bătaie după toate regulile, când Haas, demascată, vrea să fugă cu documentația invenției lui criminală gazul RH; și o amelițoare urmărire tradițională în final, când agentul sovietic, pentru a salva servocita cu mult căutatele materiale, provoacă un accident de automobil și se lasă prins de poliție. Dar aici se termină trăsăturile generale și începe filmul lui Savva Kuliș, al cărui nume îl înfățișăm pentru prima oară pe generajul unui lungmetraj. Operator prin pregătire, Kuliș și-a făcut o scurtă ucenicie regizorală pe lângă Mihail Romm, în „Fascismul o-bisnuit“, și cu ce a prisosit de acolo a început să lucreze cu colegul său bulgar Harlampi Boiadjev scurt-metrajul „Ultimele scrisori“, care a primit mai multe premii decât filmul mare. În „Sezon mort“, Kuliș a lucrat pe un excelent scenariu scris de V. Vladimirov și A. Șlepanov și a beneficiat de aportul unui operator — A. Cuciulin — și al unui compozitor — A. Volkonski — foarte talentați. Imaginile în clar-obscur și într-o succesiune ritmică stăpinită, fără încordare aparentă, muzica

scrisă pe pretextul că lui Haas îi plăceau preclasiile — ingenierii trouvaile al filmului — sînt parteneri demni ai regiei.

„Sezon mort“ este un film de aventuri în care se urmărește un obiectiv neobișnuit și în genere toată întimplarea-i neobișnuită. Dar nu asta îl face remarcabil, ci regia. Producțiile de acest gen au de obicei un anume convenționism al limbajului și chiar o anumită superficialitate. În „Sezon mort“ surprinde precizia, exactitatea, veridicitatea manierei regizorale. Și o foarte izbită ocolire a excepționalului. Jocul încordat de interese al ceteror servicii de spionaj în jurul rețetei gazului RH — cumplită prinejdie pentru oameni (secvențele dintr-un documentar german din timpul războiului, documentar despre experiențe ca cele făcute de doctorul Haas, arată că autorii filmului n-au inventat nimic) decurge în formele vieții cotidiene obișnuite a unui mic orașel provincial, cu nelipsitul bar și tonomat, cu nelipsita sală de popice și biserica puțin frecventată. Eroii nu pun la bătaie o tehnică de spionaj „ultimul răcnet“, ceasul e ceas și nu tun, bricheta brichetă și nu ceas, automobilul automobil și nu hidroavion. Ei nu au timp, între două crime, să dea o fugă din Europa în Australia sau invers pentru puțin amor; de altfel femeile nu sînt implicate în tainele „er-eiciului“, ele își văd de treaba lor și nu se viră unde nu le fierbe oala.

Nici eroul principal Ladeinikov, formidabil interpretat de Donatas Banionis, nu are nimic deosebit. Nu-ți ia ochii cu farmecul lui, așa încît îl poți studia în liniște. Hotărît lucru, e departe de a fi fermos, silueta nu e nici ea ideală, semn că personajul nu se ține toată ziua de tras extensorul și de ridicat haltere; Ladeinikov nu emană nici acea vrajă a invincibilității, ca eroii din basme, legende și din multe filme de aventuri, deși la o adică știe să se bată, dar nu cu zece adversari deodată, ci numai cu doi și nici pe acela nu-i răzbește definitiv. De aceea tot ce se întimplă e pe deplin credibil și nu trebuie să zîmbești îngăduitor, acceptînd complice regula jocului.

În schimb farmecul lui Ladeinikov vine din altceva: din faptul că e un bun profesionist, făcîndu-și treaba cu seriozitate și conștiinciozitate, așa cum ar fi făcut-o orice de trebură. Dar el pe asta a ales-o și știe că trebuie să o facă bine. De aceea nu aflăm nimic despre viața personală a eroului, despre lumea lui interioară — Banionis nu vrea să arate nimic, fiindcă ceea ce ne interesează pe noi e doar Ladeinikov ca profesionist. Acest profesionist serios impune și de aceea, în final, cînd îl arestează, comisarul de poliție, partenerul de pocher de ieri, îl întreabă cu respect: „Vă pot fi cu ceva de folos?“ Și de aceea, în introducere, e atît de la locul lui, de organic legat de film cuvîntul înainte rostul de Rudolf Abel, legendarul agent al serviciului de informații sovietic care, ca și Ladeinikov, a fost arestat și a revenit în patrie în schimbul unui agent străin prins în U.R.S.S.

Pentru toate acestea, filmul de aventuri „Sezon mort“ îți dă o bucurie artistică ce nu durează numai pînă la apariția pe ecran a cuvîntului „Sfîrșit“.

Iulia Scutaru

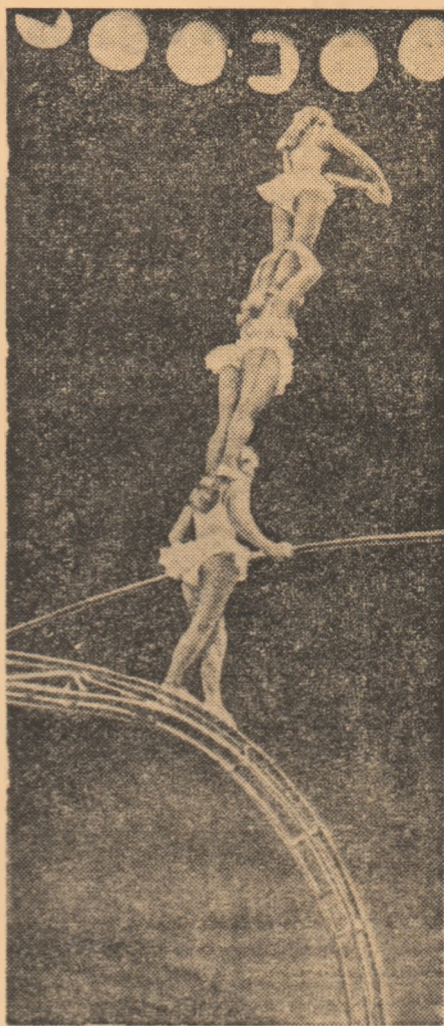
PORTRET DE FAMILIE

Trei surori la înălțime

Numărul este foarte greu. La mare înălțime, sub cupola circului se rotește un fel de semafor gigantic, iar pe șina lui subțire ca o sîrmă evoluează trei fete drăguțe și girioase: Svetlana, Natașa și Marta Avdeev. Ele merg pe bicicletă sau fac „verticală“ — una pe umerii celeilalte, se plimbă nonșalant pe roata semaforului (să-i spunem așa) ca pe bulevard.

Cele trei grații ale circului din Moscova sînt fiice și nepoate de artiști de circ. Arena e, la propriu, leagănul lor. Primele noțiuni le-au căpătat de la bunica lor care, la 60 de ani, le arăta cum să stea în echilibru pe cap, iar la 70 lucra încă la inele. Cînd a implinit 2 ani, cea mare, Svetlana, a venit la circ singură cu un scaunel pliant, pe care și l-a instalat chiar pe marginea arenei ca să vadă mai bine programul. Pe urmă și-a făcut obiceiul să se retragă în fosa orchestrei și să doarmă... iar muzicanții cîntau mai încet ca să n-o trezească.

Dar de lansat s-au lansat odată, în același număr pe care l-au pregătit îndelung. Nouă luni au lucrat aproape de sol, pe un cablu bine întins și abia după aceea s-au ridicat sub cupolă pe aparatul lor special. N-au scăpat de căzături — la început erau pline de vină, dar acum totul e în regulă („Să batem în lemn“ — ar adăuga ele).

Cele trei grații pe verticală...

Totuși profesia lor nu li se pare nici azi o jucărie; oricît te-ai obișnui, cincisprezece metri rămîn cincisprezece metri și pînă nu te vezi coborît de acolo teafăr, nu poți respira total ușurat, chiar dacă spectatori nu bănuiesc nimic sub zîmbetul permanent.

Ziua de lucru a surorilor Avdeev e foarte încărcată. Timp de trei ore repetă numărul care le-a consacrat, apoi mai fac o oră exerciții de balet. În plus, Svetlana are grijile facultății de teatologie pe care o urmează, iar Marta pe ale liceului. Natașa abia a absolvit școala de cire și se pregătește să meargă și ea mai departe. Și, bineînțeles, trebuie să-și înnoiască repertoriul. Ceea ce înseamnă alte luni de muncă încordată și riscantă.

PERSONALITĂȚI

Un minut de sinceritate

KATHARINE HEPBURN, peste patruzeci de ani de carieră, trei premii Oscar: Nu mă interesează nici premiile, nici banii. Singurul lucru care mă interesează e să fiu mulțumită de ceea ce fac, să-mi exploatez la maximum posibilitățile. Cu alte cuvinte, să-mi fac cît mai bine meseria. Premiile și răsplata care pot veni de aici nu mă privesc. Sînt recunoscătoare celor care mi le atribuie, dar atît. Uit imediat de ele. Nu vreau să fiu o contestatară: am împlinit șizeci de ani și m-aș simți ridicolă în postura de purtătoare a steagului protestului.

Sînt mulțumită pentru că am reușit să trăiesc ca o femeie liberă într-o lume ce nu pare făcută pentru femei. Cred că am știut să aleg profesia potrivită, fiindcă arta dramatică e mai potrivită pentru femei decît pentru bărbați. Cînd eram tînără visul meu era să mă fac chirurg. Dar din fericire eram o visătoare dotată cu spirit critic. „Cine s-ar lăsa operat de o femeie?“ — m-am întrebat. Așa încît am abandonat curînd ideea și m-am dedicat teatrului, apoi filmului. Nu cred că mi-am greșit cariera. Singura neplăcere pentru cei care, ca mine, re-

zistă atîta timp e că devii ca statuia Libertății. Adică un monument. Cînd merg pe stradă, mi se întimplă lucruri stranii. Oamenii pe care nu i-am văzut în viața mea mă salută amical: „Bună, Kate“. În prima clipă îmi face plăcere. Dar după ce persoana care m-a salutat trece, mi se pare că îi ghicesc gîndurile: „Dumnezeule! Încă mai trăiește bătrîna Kate...“

DANIELLE DARRIEUX, treizeci și opt de ani de carieră, șizeci și ceva de filme, „una dintre rarele actrițe care pot turna cu aceeași naturalitate după a douăsprezece reluare“ (Darryl Zanuck): Nu-mi place să-mi revăd vechile filme. Prefer să le văd pe ale altora! Nu că aș fi împotriva amintirilor. Dar îmi displace propriu-mi imagine depășită. Mi se pare că sînt coafată caraghios, că vorbesc prea „ni, ni, ni“, cu o voce pităgăiată. Ei da, filmele lui Max Ophüls — „Plăcerea“, „Doamna de...“ — erau frumoase, îmi plăcea să lucrez cu Max — dar gata, filmele au fost făcute, au fost „consumate“. Prefer întotdeauna ceea ce urmează să fac. Acum, „Casa de la țară“, o istorie fantezistă cu Jean Richard. Îmi place să joc comedie. E, dealtminteri, la fel ca drama, vine aceeași sinceritate. Dar de mult timp n-am mai avut parte de zîmbet. Și teatrul, bineînțeles îmi place și teatrul, nu uit „Rochia mov a Valentinei“ de Françoise Sagan, dar găsesc îngrozitor să joci seară de seară aceleași situații, aceleași personaje. În cinema turnezi, uiți. Și de altfel, dacă turnez, e pentru că-i meseria mea. Dar dacă mă așez să scriu, să scriu ceva definitiv, n-ar avea pentru mine nici o importanță, absolut nici o importanță.

(După „Sovetski Ekran“)

REFLECTOR

Bărbați fără femei

● „Contactul viu cu teatrul și cinematograful îmi este absolut indispensabil, ca să nu mă trezesc în izolare care-i amenință adesea pe scriitorii“. Așa și-a explicat celebrul dramaturg englez John Osborne hotărîrea de a juca în filmul „Prima iubire“, pe care Maximilian Schell îl face după povestirea cu același titlu a lui Turgeniev. E adevărat, Osborne nu trădează chiar de tot literatura: în film el va fi poetul Maidanov.

● „Izolați de lume“ — așa se intitulează noul film al regizorului american John Sturges. Trei cosmonauți americani, care după îndeplinirea cu succes a unei misiuni se întorc pe Pămînt, nu reușesc să pătrundă în straturile atmosferei. Sînt deci amenințați să moară. De pe Pămînt se face totul pentru salvarea lor. Eforturile unite ale savanților americani și sovietici sînt în cele din urmă încununete de succes. Gregory Peck interpretează rolul comandantului navei spațiale.

● „Mă lupt cu timpul și sper să-l împlinț 80 de ani. Și îl învinge. El își revede vechile filme pregătîndu-l pentru întîlnirea cu noile generații de spectatori. „Cercul“ rulează cu succes pe ecranele europene. Se vor naște a doua oară încă cincisprezece filme chapliniene. Dar artistul nu se mulțumește cu restaurarea vechilor lui creații. În septembrie a dat primul tur de manivelă „Monstrului“, film în care debutează — după Sidney, Michael, Geraldine — alții doi copii ai lui: Josephine și Victoria.

Așteptînd taxiul

Desen de V. Mileiko

EURISTICĂ

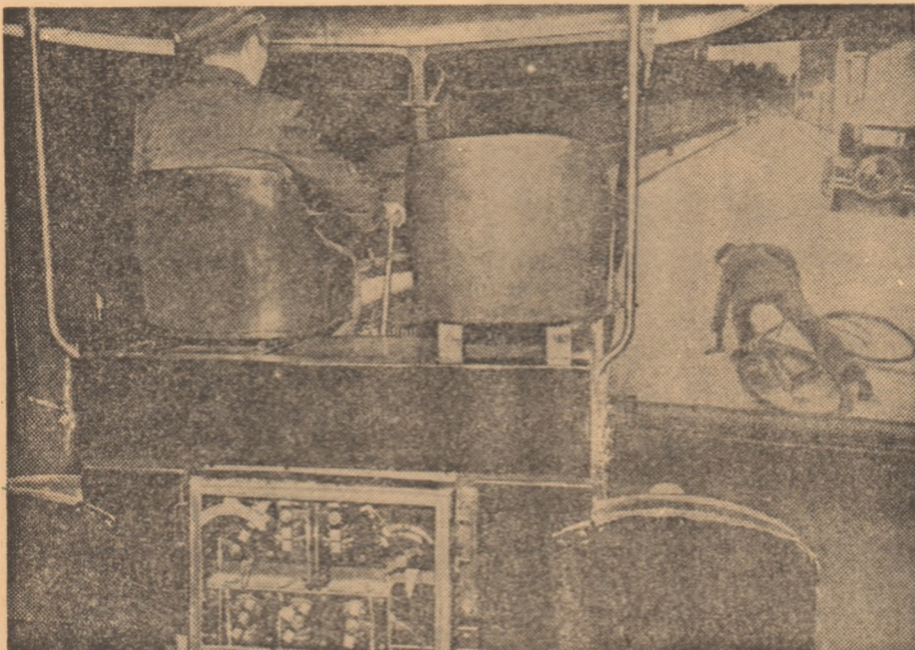
Testele, un instrument în plin progres

Testul... Termenul a fost creat în 1890 când pentru prima oară s-a încercat, între altele, măsurarea timpilor de reacție ai unor subiecți, sensibilitatea lor la o serie de împrejurări date, diagnosticarea nivelului de inteligență, de intelectualitate.

Dar orice instrument de studiu își are limitele sale. Iar dacă testele sînt într-adevăr instrumente de cunoaștere științifică, atunci ar urma ca și ele să se încadreze în anumite limite, dincolo

Rezultatele obținute în fiecare test sînt notate, iar suma lor transformată cu ajutorul unui tabel în care se introduce vîrsta subiectului.

Printre metodele folosite se mai numără și analiza factorială, unul din cele mai apreciate mijloace pentru „testarea testelor”. Este vorba de stabilirea unor serii de corelații între teste. Același grup de subiecți i se dau, să zicem, două teste diferite, după care rezultatele sînt comparate. Dacă corela-

Pentru recrutarea șoferilor de autobuze, au fost puse la punct teste care diminuează procentul de erori făcute în asemenea ocazii

de care aplicarea lor ar deveni inutilă sau chiar înșelătoare, dacă n-ar fi folosite de specialiști cu o formație solidă în respectiva disciplină. Ne referim, aici, la aspectul limitării, la depistarea capacităților elementare.

Să însemne însă aceasta că metoda testelor a început să bată pasul pe loc, că nu poate depăși această fază? Nicidecum. La început, înregistrînd o mare parte a comportamentului uman, ele permiteau numai aprecierea acuității simțurilor elementare ca văzul, auzul sau pipăitul. Mai tirziu, ele au abordat un domeniu care pînă atunci scăpa oricărei științe și măsurători, anume capacitățile superioare ca inteligența și caracterul. Aceste probe care solicită din partea subiectului abilitate manuală, nu numai percepție, ci și mișcare, atenție, reprezintă o dovadă a progreselor realizate de instrumentul pe care-l reprezintă testele.

În primele teste destinate să măsoare inteligența nu era vorba de o singură probă decisivă, ci de un număr mare, în unele împrejurări depășind 50 (destinate măsurării dezvoltării copiilor), dintre care fiecare capabilă să degajeze o trăsătură din labirintul facultăților umane. Ele au fost repartizate pe nivele, pe „vîrstă mentală” dar „scara” astfel constituită n-a dat satisfacție totală deoarece cele pentru vîrstele mici erau prea ușoare, iar cele pentru nivelele superioare foarte dificile. Încît „scara” a fost revizuită în două rînduri și astfel au fost realizate baterii de teste mai bine adaptate dezvoltării. Apoi au fost elaborate serii de teste complet noi în care probele în loc să fie distincte pentru fiecare vîrstă mentală sînt, prin principiul și natura lor, identice. În felul acesta, cincizeci de ani de cercetări în domeniul testelor de inteligență au culminat cu progrese remarcabile.

Dar acestea erau numai teste destinate copiilor. Pentru adulți au trebuit puse la punct teste bazate pe principii total diferite. Una dintre scările de inteligență considerată actualmente ca cea mai reușită cuprinde zece teste obligatorii și unul facultativ, pornind de la întrebări foarte simple privind cunoștințe curente, elementare și de calcul mental facil și pînă la probe complexe. Se cere, de pildă, să se găsească elementul comun a două cuvinte, să se așeze un număr de imagini în așa fel încît să reconstituie o întimplare, să se indice ce lipsește dintr-un desen incomplet, să se reconstituie un obiect din elemente dispartate etc.

Între cele două grupuri de rezultate este mare există șanse ca cele două teste să indice același caracter psihologic, cu alte cuvinte același factor. Studiarea sistematică a corelațiilor a permis, astfel, distingerea unui mare număr de factori diferiți, mai mult sau mai puțin legați între ei. Aplicată la teste motoare, ea a condus la separarea îndemînării pur manuale de îndemînarea digitală, iar aplicată testelor de inteligență ea a dat naștere unui mare număr de factori. Cităm, de pildă, factorii „fluiditate”: fluiditate verbală, ideatională, de expresie. Ea a mai degajat intervenția într-un mare număr de teste a unui factor general, factorul G. Mulți asimilează acest misterios factor inteligenței. El a putut fi descompus într-un număr de factori secundari D — deducție — sau I — intuiție — dar despre care nu se știe încă prea sigur dacă pot fi izolați unul de altul.

ASTROFIZICĂ

Nori de diamante

Norii cosmici sînt cunoscuți de mult timp. Pe alocuri ei ajung la o densitate atît de mare încît maschează privirilor noastre stelele situate în spatele lor. Din ce sînt însă formați acești nori? Întrebarea rămăsese deschisă, întrucît nici una din ipotezele elaborate nu coincidea întru totul cu realitatea. Unii astronomi susțineau că ar fi vorba de praful de grafit. Dar felul în care norii absorb lumina stelelor în spectrul ultraviolet nu a fost cel scontat. Atunci s-a sugerat că particulele de grafit ar fi îmbrăcate în gheață; în această eventualitate, nu mai corespundea absorbția în infraroșu. Pe de altă parte, mai mulți nori din Calea Laptelui se află în zona unde domnesc probabil temperaturi ridicate.

O nouă teorie întrunește mai multe sufragii: grăunțele de pulbere interstelară nu sînt de grafit, ci de... diamant (după cum se știe, ambele materiale sînt forme diferite ale aceluiași element — carbonul). Ea rezolvă dificultățile menționate, întrucît în laborator cristalele de diamant absorb lumina, în ambele porțiuni ale spectrului, la fel cu norii și nu se poate spune despre

ele că nu sînt rezistente la temperaturi înalte!

Unii specialiști cred că, în spațiul cosmic, atomii de carbon preferă să se adune sub formă de diamant decît sub formă de grafit. Cristalizarea nu ar reclama acolo condițiile de presiune și de temperatură ridicată de care nu se poate dispensa pe Pămînt. În felul acesta s-ar forma uriași nori de diamante.

Poate că aceștia vor deveni una din atracțiile „turistice” ale viitoarelor călătorii interastrale.

GEOLOGIE

Preferințele minereurilor

Cînd atmosfera unei anumite regiuni conține o cantitate sporită de heliu, înseamnă că în subsol există zăcăminte de metale neferoase și nobile. Determinări repetate au arătat, într-adevăr, că deasupra anumitor falii din scoarța terestră, falii care în cursul istoriei geologice au fost umplute și acoperite cu prundiș, aerul este mai bogat în heliu. Probabil că acesta se strecoară cu ușurință prin spațiile mărunte dintre bolovani și pietre. Așadar, în locurile care înfrunesc trăsăturile menționate — falie umplută cu pietriș permeabil și heliu mult în atmosferă — există toate șansele să se găsească aur, zinc, plumb și molibden. Metoda de măsurare a heliului atmosferic a și dat rezultate în Kazahstan și Ural.

De altfel, geologia nu mai e multumită în genere cu mijloacele de prospectare clasice; acestea i-au servit la descoperirea zăcămintelor aflate aproape de suprafața Pămîntului, dar acum ea vrea să meargă mai adînc. Înainte de a se lua probe de la mari adîncimi, trebuie să se stabilească însă unde merită să fie întreprinsă costisitoarea operație. „Pronosticul” bogățiilor subterane este facilitat de metalogenie, care cercetează „nașterea” zăcămintelor în funcție de condițiile geologice. Metalogenia cuprinde pe de o parte ipoteza geosinclinalelor, iar pe de alta provinciile metalogenetice.

După prima, cea mai mare parte a minereurilor se află în regiunile mobile ale scoarței — numite geosinclinale — care sînt despărțite unele de altele prin formațiuni stabile. Geosinclinalele apar în mai multe etape, de la cutarea și crăparea scoarței pînă la constituirea unui relief muntos. Fiecărei etape îi corespunde îngrămădirea unui anumit minereu; de pildă, în prima etapă — aur, cupru, crom, în a doua — cobalt, wolfram, molibden ș.a.m.d.

Dar ipoteza geosinclinalelor face un pronostic scotit astăzi prea general, în timp ce stabilirea unei provincii metalogenetice dă indicații precise pentru o

O ipoteză a dus la descoperirea aurului din regiunea Kolimeii

suprafață de numai 1 500 km². Această împrejurare reclamă lămurirea influențelor exercitate asupra scoarței de înveliturile profunde ale Pămîntului. Atenția cercetătorilor a fost atrasă mai cu seamă de așa-numitele structuri transversale, accidente (ca niște șanțuri adînci) intervenite pe o linie dreaptă sau curbă și care își manifestă prezența

știa știința știința știința și
știința știința știința știința
știa știința știința știința
știința știința știința știința
și știința știința știința și
știa știința știința știința
știința știința știința
știința știința știința
știința

printr-un lanț de focare de cutremure sau printr-o anumită compoziție a magmei ieșite la suprafață. Cercetări recente au arătat că structurile transversale au prezidat la formarea și răspîndirea minereurilor. Zăcămintele par să se fi instalat de preferință la încrucișarea geosinclinalelor cu structurile transversale, după cum demonstrează mai multe cazuri din practică. Concentrația metalelor în acele puncte poate să fi fost favorizată de curenții de căldură și substanțele chimice venite din străfundurile Pămîntului.

ARHEOLOGIE

Singele faraonilor

O nouă metodă de microanaliză a grupurilor sangvine dovedește probabilitatea existenței unei înrudiri între doi faraoni din dinastia XVIII-a, ale căror mumii se află la muzeul din Cairo: Tutankhamon și Smenkare.

Acum trei ani a început să prevaleze părerea că rămășițele mumificate atribuite pînă atunci lui Akhenaton (faraonul „eretic” Amenofis al IV-lea care a mutat capitala Egiptului antic la Tel-el-Amarna) ar fi mai degrabă ale lui Smenkare, succesorul său. Cum specialiștii au sugerat că Tutankhamon, care a domnit după aceea, ar putea fi frate cu Smenkare, s-a procedat la un nou examen al celor două trupuri, constatîndu-se multe similitudini din punct de vedere anatomic.

O dovadă esențială o putea furniza, evident, compoziția grupelor lor sangvine. Este tocmai ceea ce s-a izbutit, grație unui procedeu pus la punct la universitatea din Liverpool. Dar să vedem cum s-a procedat?

O seamă de substanțe specifice ale grupurilor sangvine pot fi găsite nu numai în sînge, ci și în țesuturile trupului. Natura lor le face rezistente la schimbările de temperatură și la degradările microbiene. Datorită acestor însușiri, ele au putut fi detectate chiar în rămășițe omenestii extrem de vechi.

În cazul faraonilor Tutankhamon și Smenkare specialiștii aveau la dispoziție numai o foarte mică cantitate de pulbere de țesuturi. O tehnică rafinată a permis totuși analizarea ei. Cu acest prilej s-a stabilit că cei doi faraoni făceau parte din grupul A₂ și că atît unul, cît și celălalt aveau antigenele numite MN. Metoda amintită n-a permis însă, din păcate, și determinarea grupurilor rhesus.

Ca atare, rezultatul dobîndit nu este îndestulător spre a dovedi cu toată certitudinea că Tutankhamon și Smenkare au fost frați. Dar el sporește gradul de probabilitate al acestei supoziții — deschizînd în același timp noi căi în cercetarea arheologică.

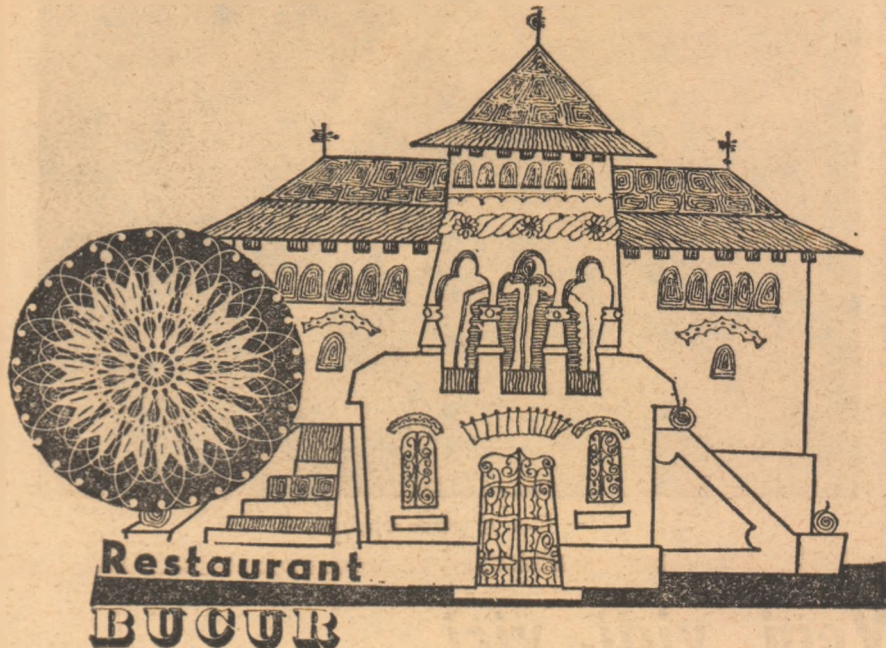

CADOURI PENTRU COPII: CONFECȚII, TRICOTAJE LENJERIE, JOCURI ȘI JUCĂRII PENTRU DESAGA LUI MOȘ GERILĂ ALEGEȚI DINTR-UN BOGAT ȘORTIMENT LA MAGAZINELE

- Lumea copiilor, Str. Lipscani 69
- Căruciorul, Calea Victoriei 89
- Doi iepurași, Str. Lipscani 22

NU UITAȚI: LA 1 DECEMBRIE A ÎNCEPUT

LUNA CADOURILOR

Restaurant BUCUR

Punct de atracție pentru bucureșteni
Restaurantul BUCUR

str. Col. Poenaru Bordea 2

Bun renume câștigat prin:

- Preparate specifice ● Băuturi alese ● Serviciu ireproșabil ● Atmosferă plăcută în cele 11 saloane intime

EU ÎȚI AMINTESC
TU IMI AMINTEȘTI
EL NE AMINTEȘTE...

SĂ ȚINEM MINTE

Ce ne aduce Moș Gerilă ?

O gamă variată de confecții de la magazinele :

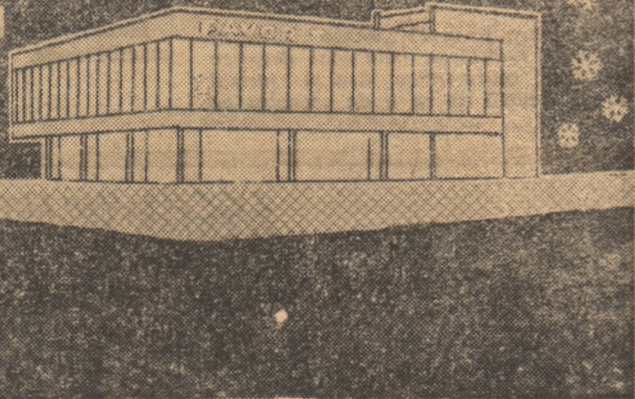
- Vulturul de mare cu peștele în ghiare
- Elegant — Bd. Bălcescu nr. 19
- Modern — Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 8
- Adolescentul — str. Lipscani nr. 8
- Julieta — Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 1—3

Colecție de modele în contexturi noi.
Creații pentru iarna 1970.

FAVORIT

magazin universal

Drumul Taberei

Ce ne aduce Moș Gerilă ?

La această întrebare vă răspunde magazinul „FAVORIT” din Drumul Taberei, care a pregătit special pentru dv. o bogată colecție de

- Galanterie ● Tricotaje ● Încălțăminte ● Confecții ● Țesături ● Stofe ● Articole de uz casnic ● Articole electrice etc.

Sfirșitul unui as al conspirației

(Urmare din pag. 4-a)

— întreabă Alexandr Arkadievi. Eram doar în minile dv.

— Sinteți prea primejdioși. Apoi sintem percheziționați. Plecăm la Moscova...”

EPILOG

Așadar, arestarea, procesul, condamnarea la moarte prin împușcare, comutată în zece ani de închisoare.

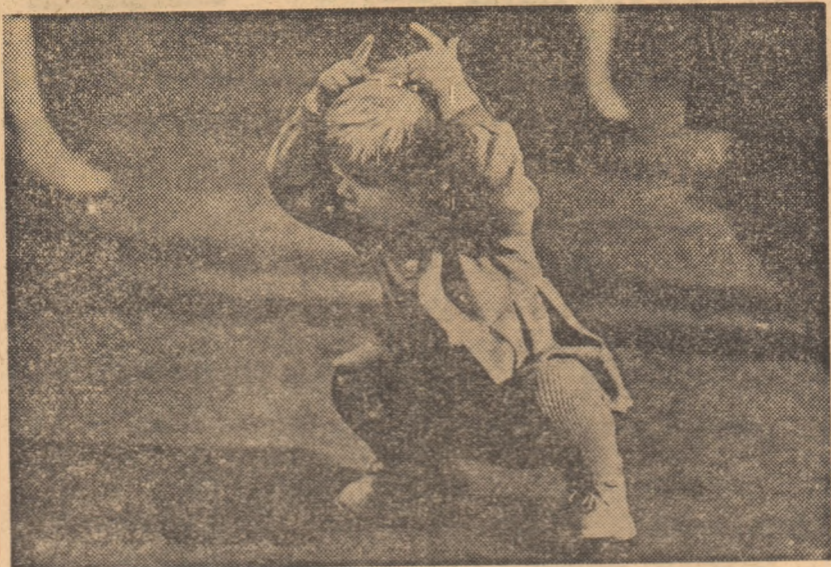
După proces și după comutarea pedepsei, Boris Savinkov s-a liniștit repede și... și-a exprimat dorința de a fi numit într-o funcție importantă în G.P.U. 4) și de a i se da posibilitatea de a conduce lupta împotriva contrarevoluției. Ba și-a susținut chiar extrem de stăruitor această idee după ce i s-a dat să citească presa emigranților albi, care scria vrute și nevrute despre el. Mai întâi a fost declarat victimă a unei provocări. Dar după proces — la care Savinkov a capitulat complet și s-a demascat atît pe el cît și pe complicii lui ca agenți străini

— presa emigranților a început să facă mare tapaj despre trădarea lui. S-a ajuns ca Savinkov să fie prezentat aproape ca un vechi agent al G.P.U.-ului.

La 7 mai 1925, Savinkov a trimis o scrisoare lui Dzerjinski: „Mă adresez dv., cetățene Dzerjinski. Dacă aveți încredere în mine, eliberați-mă și dați-mi de lucru...” Dzerjinski însă n-a socotit necesar să răspundă la scrisoare, ci a cerut lucrătorilor din Direcție să-i explice lui Savinkov că a abordat prea devreme problema eliberării din închisoare.

Drept care Savinkov a hotărît să-și comute singur detențiunea în moarte și s-a aruncat pe fereastră de la etajul patru. Așa s-a sfîrșit „cariera” lui.

4) Direcția generală politică — în anul 1920, organ de apărare a securității statului din U.R.S.S., condus de remarcabilul om politic F. E. Dzerjinski.

— Cum îți place iepurașul ?

Veni, vidi, vici

Intr-una din cele mai prestigioase file ale istoriei e inscrișă exclamația socotită și azi un exemplu de iacoinism demn de urmat :

Veni, vidi, vici.

Ciți știu însă în ce împrejurare a fost ea rostită? După părerea mea, lucrurile s-au petrecut așa.

Un bine cunoscut conducător de oști (nu știu cum se face, dar i-am uitat numele) s-a năpustit ca un leu împotriva dușmanului. Oștirea lui nu s-a clintit însă din loc. Cum se poate așa ceva? Ordinul de atac fusese dat, direcția indicată cu precizie și soldații instruiți cum se cuvine. Fusese fixată chiar și ordinea în care urmau să înainteze călăreții. Atunci? De ce nu s-a clintit din loc oștirea? Nu știți? Să vă spun eu. Nu s-a clintit pentru că n-avea pe ce să se clinească. Din lipsă de cai. Mai exact, cavaleriștii își mîncaseră caii. Și iată de ce. Cu puțin înainte de atac se constata că convoiul de care cu provizii, care se deplasa la o distanță de jumătate de zi de grosul trupelor, dispăruse fără urmă. Nimeni nu știa ce se întimplase cu el. Istoricii afirmă că fenomenul a fost dictat de necesități istorice. Gurile rele susțin însă că aceste necesități n-au fost de fel istorice și că pur și simplu intentendul a vîndut proviziile, inclusiv vinul, pe sub mină, și cu banii astfel cîștigați a dus o existență onorabilă pînă la sfîrșitul zilelor.

Să ne întoarcem însă la conducătorul de oști. Acesta a galopat cît a galopat pe focosul bidiviu, privind fix înainte. Nu-i plăcea să privească îndărăt. Cu toate acestea, la un moment dat în istoria lui minte a încolțit o umbră de îndoială: îndărătul lui nu se auzea obișnuitul tropot de copite. Atunci și-a întors calul și a făcut cale întoarsă, să vadă ce se întimplase cu oștirea lui.

Între timp inamicul și-a pierdut răbdarea și a început să dea semne de nervozitate. Lucru foarte explicabil. După programul stabilit urma să aibă loc o bătălie istorică, dar dușmanul ia-l de unde nu-l. În cele din urmă, cînd așteptarea și îndoiala au dereglat zdravăn sistemul nervos al inamicului, au apărut, ca un făcut, oștile binecunoscutului conducător. Nu, nu pe cai, ci pe jos. Această împrejurare a pus cap la toate. Judecați singuri: te aștepti să ai de-a face cu o impunătoare armată de cavalerie, elaborezi un plan de bătălie potrivit, îți storci creierii cum s-o învâli pe flancuri și s-o străpungi în centru, și cînd colo te pomești cu o masă de pedestrași. În care nu se disting nici flancuri nici nimic. Încearcă să te lupți cu ei!

Cu toate acestea, inamicul s-a angajat într-o bătălie disperată (avea parcă de ales?). Și cine știe cum s-ar fi terminat toate astea dacă, după o fumătate de oră, inamicii celebrului conducător de oști n-ar fi săvîrșit o greșală capitală. Cu nervii zdruncinați, cu echilibrul sufletesc dereglat, ei s-au retras în colțul cel mai îndepărtat al cîmpului de luptă și au organizat o scurtă ședință autocritică. S-au acuzat reciproc de lașitate, de incapacitate, ba chiar de debilitate mentală, dat fiind că nu izbutiseră să prevadă șiretlicul dușmanului devenit subit pedestru.

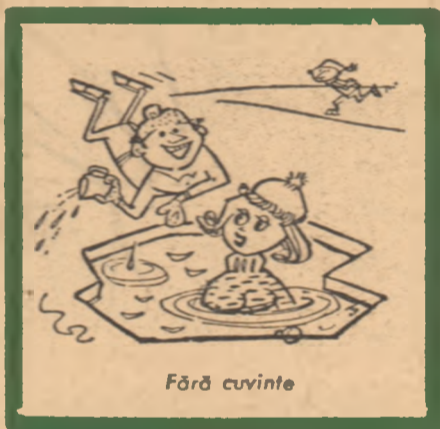
S-a încins o încăierare pe cîste, după care o parte din participanți au fost făcuți K.O., iar alții s-au pîredat. Așa s-a sfîrșit istoria bătăliei. Dar conducătorul trebuia să scrie un raport amănunțit despre felul cum a de-

curs ea. Ba și despre convoiul dispărut și, evident, despre retragerea în goana mare a legiunilor inamice și despre multe altele. Raportul s-a întins pe 20 de papirusuri.

Cu timpul cele douăzeci de papirusuri au încăput pe mina istoricilor. Hm! — și-au spus ei. Povestea cu convoiul de alimente nu-i de fel glorioasă și, în plus, banală. Și nici fuga legiunilor inamice nu-i mai acătării. O fi ea rușinoasă, dar... Și apoi, s-ar putea trage concluzia greșită, că dușmanul s-a învins pe el însuși. Concluzie dăunătoare din punct de vedere pedagogic. Ce au să creadă tinerile generații despre glorioșii lor strămoși? Tot din aceleași considerente istoricii au omis și alte amănute fără importanță. A rămas, însă, strălucita și istorica exclamație.

Veni, vidi, vici!

S. Stratiev

Fără cuvinte

Ce ghinion!

S-a zis cu furtișagurile. Pot să afirm asta sus și tare din propria-mi experiență. Nu mai găsești azi hoți, să-i cauți cu lumina! Dar să vă povestesc cum i-am căutat eu personal.

Am fost într-o scurtă deplasare în Crimeea și mi-am început investigațiile chiar din prima zi. Îndată după micul dejun mi-am lăsat intenționat umbrela pe un scaun din restaurant. Am așezat-o la vedere, la îndemna oricui, apoi am leșit și m-am ascuns după ușă. Să vedem ce-o să se întimplie! Nu s-a întimplat însă nimic interesant. Un cetățean a înșfăcat umbrela și a dat buzna spre leșire.

— Hei, tovarășe, ți-ai uitat umbrela! mi-a strigat cetățeanul și mi-a înmînat-o radios.

„Ce te bagă? mi-am zis în sinea mea. Și ce-i dacă am uitat-o? Mai bine îți vedeai de omleta ta, poate se găsea cineva s-o șterpelească”. Cu voce tare, însă, i-am mulțumit.

Greșisem, evident. Cine era să se uite acolo, în Crimeea, la o umbrelă neagră și nu prea nouă?

Apoi m-am dus pe plajă, m-am bălăcit puțin în mare, așa, de ochii lumii, și m-am retras într-un colț, după o tufă. Îmi lăsasem însă pe plajă papucii de baie, noi nouți, din import, cu barete albastre, cu steluțe albe. Îmi părea rău de ei, de ce-aș minți? Dar experiența trebuia dusă pînă la capăt.

„Și au trecut zece minute, douăzeci, o oră. Nimeni nu se uita la papucii mei.

Să nu m-apuce năbădăile? Pînă să-l cumpăr stătusem la rînd patru ore încheiate, în inghesuială și scandal. Iar acum îi ofeream pe gratis și nimeni nu catadicsea să mi-i fure! Să nu-ți vină să zberi de necaz? Dar poate că eram eu de vină. Poate că nu tentau pe nimeni pentru că aveau dimensiuni cam neobișnuite. Știți, eu port numărul 45. Dar parcă toți hoții au piciorul mic?

Să-mi schimb tactica, mi-am zis atunci. Să plec în excursie cu trenul și văd eu cum mă descurc. Zis și făcut. Am luat un tren local cu destinația Grădina Botanică. De fapt nu pot să sufăr grădinile botanice, dar e lucru știut că în trenuri mișună hoții.

M-am instalat deci într-un compartiment și am privit în jur. Buunn, mi-am zis. Îmi strecur portvizitul sub ziarul de pe banchetă, dar așa ca să i se vadă marginea. Un portvizit umflat e foarte tentant. Pe urmă ies pe culoar să fumez o țigară și mă depărtez cît pot de compartimentul meu.

„E o idee grozavă, îmi spuneam în sinea mea. Lîngă portvizit e un singur călător, un flăcău cu șapca trasă pe ochi și cu privirea iscoditoare. Așa arată el în filme. Asta-l manglește cît ai zice pește”.

Ce credeți însă că s-a întimplat? O dată m-am pomenit cu flăcăul în fața mea. Cu pumnii strînși, cu ochii scăpărînd de furie, răcnind cît îl ținea gura!

— Otreapă, scîrnăvie, gunoi nenorocit! Ce ai de gînd Să mă ispitești? Să mă verifici? Nu ține! Află că m-am lăsat definitiv de meserie! De anul trecut am pășit ferm pe drumul care duce spre o viață justă și luminoasă! Asta ai vrut? Cară-te de aici cu portvizitul tău cu tot, al naibii să fie care pune mina pe el! Dacă-mi pun mîntea și depășesc norma burdusesc cu bani două ca asta al tău!

Ce să-i faci, n-avusesem noroc și pace! Mi-am luat portvizitul, am coborît din tren și în aceeași zi am hotărît, scîrbit, să mă întorc acasă.

Cam asta-i tot. Poate că vă întrebați însă ce-i cu povestea asta cu furtișagurile? Păi să vedeți! Anul trecut un prieten de-al meu a fost în Crimeea unde i-au dispărut o pereche de pantaloni. Cam jerpeliți, e adevărat, dar omul ține la bunul lui. De atunci e chemat mereu la fața locului, ba să-și identifice pantalonii, ba să-l recunoască pe presupusul hoț, ba să dea o declarație suplimentară. Și uite așa se tot plimbă pe socoteala statului, se scaldă în mare, se bronzază pe plajă. Și de unde fusese un slăbănog, de-l doboră vîntul, acum arată ca un atlet ars de soare.

Eu însă, sărmanul de mine, m-am străduit, am sperat și cînd colo nimic... Ce ghinion!

I. Zolotariov

O ecuație lirică

Străvechea formulă „Vania + Olia = dragoste” rezistă la cele mai drastice verificări matematice. Așa și numai așa se explică de ce e de așteptat ca

• umor •

• umor umor u.

• umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

• umor umor umor umor •

timp de mii de ani de acum încolo ea să persiste în toată splendoarea pe bănci, pe copaci, pe stîncile din creierul munților.

Spuneam deci că rezistă la orice verificare matematică. Într-adevăr e de ajuns să cunoști algebra elementară pentru a-ți da seama că din sus menționata formulă decurge că: „Vania = dragoste — Olia” sau că „Olia = dragoste — Vania”. Se întîmplă și așa. Dar se poate și altfel. Să ne întoarcem la formula inițială și s-o scriem sub formula: „(Vania + Olia) dragoste = 0”. Cu alte cuvinte dacă pe Vania și pe Olia îi lipsim de dragoste, nu mai rămîne nimic din ei.

După cum se știe, o ecuație poate fi împărțită la un număr oarecăr. În cazul de față, la dragoste.

$$\text{Rezultă: } \frac{\text{Vania} + \text{Olia}}{\text{dragoste}} = 1$$

Ceea ce se interpretează așa: cînd cele două părți se împart la o dragoste împărțită doar prin ea însăși se obține o unitate. O celulă de bază a societății, o familie.

Tot formula de mai sus mai poate fi însă scrisă și în felul următor:

$$\frac{\text{Vania}}{\text{dragoste}} + \frac{\text{Olia}}{\text{dragoste}} = 1$$

Știut fiind că valorile din stînga acestei ecuații trebuie să fie neapărat egale (e o condiție sine qua non), avem $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$.

De aici, probabil și expresia: „jumătatea mea”.

Matematica e mama științelor. Ea explică orice.

A. Sava

— Te învăț eu legea gravitației!...

Desen de N. Kalitin